

oyun Matölyesi

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11.yıl

MACBETH

william shakespeare

ilker aksum
esra kızıldoğan
ender yiğit
murat tüzün
barış yıldız
muharrem özcan
gözde kırgız
pınar bekaroğlu
osman akça
saygın soysal
sertan müsellim
berke yağış

çeviren
haluk bilginer
yöneten
kemal aydoğan
sahne tasarımı
bengi günay
ışık tasarımı
irfan varlı
müzik
tolga çebi

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Maddi Katkılarıyla

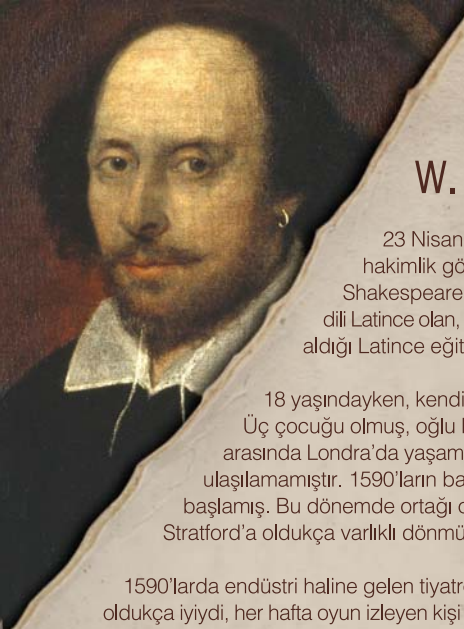

MACBETH

yazan w. shakespeare
çeviren haluk bilginer
yöneten kemal aydoğan
sahne tasarımı* bengi günay
müzik tolga çebi
ışık tasarımı irfan varlı
yönetmen asistanları zeynep alkaya
seda türkmen
dilara akın
cansu aslan
janbi brant
selime yavuz
sahne tasarımı asistanı
sahne dövüşü
yoga eğitmeni
sanat yönetmeni
tiyatro yöneticisi
işletme sorumlusu
teknik sorumlulu
sahne sorumlusu
yapım yardımcılığı
macbeth ilker aksum
lady macbeth esra kıızıdoğan
duncan, hekim ender yiğit
banquo murat tüzün
malcolm, katil barış yıldız
cadı muharrem özcan
cadı gözde kargız
cadı pınar bekaroğlu
ross, seytan osman akça
macduff saygın soysal
çavuş, donalbain, asker, katil sertan müsellim
çocuk berke yağış
Haluk Bilginer
Kemal Aydoğan
Selçuk Aydoğan
İrfan Varlı
Erdal Çiftçi
Emrah Abaka
Diren Özdoğal
Öykü Esendemir
Asena Çebi
Barış Yaman
Rana Doğusal
Fatma Eskin
Ali Coşkun
gişe
büro yöneticisi
temizlik
güvenlik

*Terminolojik uyarı: oyun atölyesi'ne göre "sahne tasarımı" terimi hem dekor hem de giysi tasarımı öğelerini içermektedir.

Ekkehart Krippendorff 'un incelemesinden "Katharsis'i olmayan politik tragedya: Macbeth" bölümünü oyun atölyesi için çevirerek değerli katkılar sağlayan Ahmet Cemal'e teşekkür ederiz.

w. shakespeare

23 Nisan 1564, Stratford-Upon'da doğdu. Belediye başkanlığı, yerel hakimlik görevlerinde bulunan, hali vakti yerinde bir esnafın, John Shakespeare'nin çocuğudur. Ortaokulu, diğer esnaf çocukları gibi eğitim dili Latince olan, King's New Scholl'da okumuştur. Roma Edebiyatı eserleriyle aldığı Latince eğitim sayesinde tanıştığı varsayılmaktadır.

18 yaşındayken, kendisinden 8 yaş büyük Anne Hathaway ile evlenmiştir. Üç çocuğu olmuş, oğlu Hamlet'i 1596'da kaybetmiş. 1585-1590 yılları arasında Londra'da yaşamaya başlamış, ancak bu döneme ait net bilgilere ulaşamamıştır. 1590'ların başından itibaren tiyatro çevresinde tanınır birisi olmaya başlamış. Bu dönemde ortağı olduğu tiyatronun gelirleriyle emlak zenginini olmuş, 1910'da Stratford'a oldukça varlıklı dönmüştür. Doğduğu kentte 1616'da ölmüştür.

1590'larda endüstri haline gelen tiyatrodan pazar hariç hergün oyun sergilenmekteydi. Tiyatrolara talep oldukça iyiydi, her hafta oyun izleyen kişi sayısı 15 bindi. Tiyatrolara olan talep eylül ile aralık ayları arasında çok fazlaydı. Yazları yeba salgını olduğundan tiyatrolar Londra dışına turneye çıkarlardı. Ayrıca sarayda da temsiller verilmekteydi.

Sahnede dekor kullanılmadığından abartılı kostümler, sembolik efektler olarak top sesi, havada tel ve makaralar sayesinde uçan doğaüstü tanrısal yaratıklar ve müzik, canlı bir yer tutardı. Bu dönemde oyuncularının belirgin jestlere ve yüksek ses tonuna sahip olduğu sanılmaktadır. Çünkü açık havada, oldukça geniş bir alanda ve seyircilerin bazen oyunculara laf attığı bir oyun düzeni söz konusuydu. Kadınlar oyuncu olarak sahnelerde yer alamıyordu.

Oynanan oyunların dili, şiir dili zaman zaman karmaşık olmasına rağmen talep oldukça fazlaydı. Tiyatro izleyicilerinin bu dilden rahatsız olmamasına; kilisede dinlenen vaazlar, mitolojinin sözlü edebiyat ile aktarılması, tiyatroya gitme alışkanlığı etkili olmaktadır. Buna rağmen "dinlemeye" değil "görmeye" gelen insanların, oyun esnasında, sessizliği bozmasından rahatsız olan oyuncular da vardı.

Oyunların ilk toplu basımı, Shakespeare'in ölümünden sonra ayrı kumpanya (King's Men-Kralın Oyuncuları) tarafından gerçekleştirilmiştir. Editörler tarafından sahne giriş çıkış, mekan ve zaman sistematiğine dair bilgilerle donatılmış oyunlar ancak 18.yy.'da basılabilmektedir. 1864'te Cambridge Üniversitesi'nce yayımlanan tek ciltlik Globe baskısı 20.yy.'daki metinlere kaynak olmuştur.

"...Bu dönemin başlıca özelliklerinden olmak üzere, ortaçağ ve halk tiyatrosu özelliklerini taşıyan açık oyun biçimi ile Rönesans klasik burjuva tiyatrosu özellikleri taşıyan kapalı tiyatro biçimi, Shakespeare'in oyunlarında birlikte varolduğu gibi; gerek tragedya ve komedyanın birbirini bütünleyici bir özellik göstermesi, gerek oyun dili olarak hem konuşma hem de düzyazının içiçe kullanılması, Shakespeare'in çok yönlü ve çok zengin bir anlatımı gerçekleştirebilmesine olanak sağlamış; teatral olan ile dramatik olan Shakespeare oyunlarında (kendi tarihsel dönemiyle uygunluk içinde) uyumlu bir bütünlük içinde olmuştur...

Bu yeni biçimin getirdiği ve yaşantı zenginliğinin anlatımına olanak sağlayan çok katlı oyun yapısının kurulması, Shakespeare'in oyunlarındaki bütünlüğü pekiştiren başlıca özellik olarak yer almıştır. Toplumsal değerlerin, koro yerine, oyun kahramanının karşıtı ya da tamamlayıcısı kişi tarafından temsil edilişi oyunlardaki birey-toplum dengesinin kurulmasına yol açmış; kişilerin çok yönlü karmaşık bireysel yapısı, gerek komedya, gerek tragedya yapısının çok boyutlu hale gelmesine yol açmıştır..." (Aziz Çalışkan Tiyatro Ansiklopedisi)

haluk bilginer - çeviren

Ankara Devlet Konservatuarı Yüksek Bölümü'nden 1977 yılında mezun oldu. Londra Müzik ve Drama Sanatları Akademisi'nde (LAMDA) ileri tiyatro öğrenimi gördü.

1980 ile 1991 arasından İngiltere'de çeşitli tiyatrolarda rol aldığı oyun ve müzikallerden başlıcaları: *My Fair Lady*, *Kafkas Tebeşir Dairesi*, *Macbeth*, *Pal Joey*, *Belami* (West End'de Ken Hill'in), *Phantom of the Opera*.

İngiltere'de televizyon ve sinema çalışmaları: (TV dizileri) *Eastenders*, *Glory Boys*, *Murder of a Moderate Man*, *Bergerac*, *Memories of Midnight*, *The Bill* (Filmler) *Half Moon Street*, *Children's Crusade*, *Ishtar*, *Buffalo Soldiers*, *Spooks*, *She's gone*, *The International*.

1990 yılında Tiyatro Stüdyosu'nun kurucuları arasında yer aldı. *Tiyatro Stüdyosu*'nun *Aldatma*, *Kan Kardeşleri*, *Derin Bir Soluk Al*, *Çöplük*, *Histeri* ve *Balkon* oyunlarında başrolleri üstlendi.

Ülkemizde sinema ve televizyon çalışmaları:

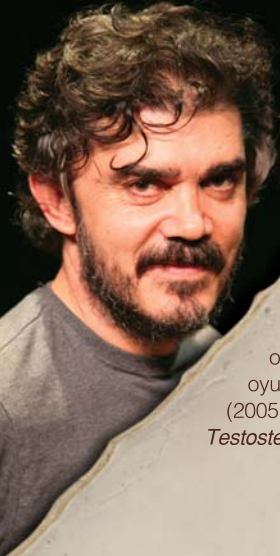
TV dizileri: *Gecenin Öteki Yüzü*, *Ateşten Günler*, *Safiyedir Kızın Adı*, *Borsa*, *Son Söz Sevginin*, *Gülşen Abi*, *Eyvah Babam*, *Tatlı Hayat*, *Karanlıkta Koşanlar*, *Cesur Kuşku*, *Sayın Bakanım*, *Yine de Aşığım*, *Sevgili Dünürüm*, *Nerede Kalmıştık*, *Sıkı Dostlar*.

Filmler: *Kara Sevdalı Bulut*, *Ölürayak*, *İki Kadın*, *80. Adım*, *İstanbul Kanatlarımla Altında*, *Nihavent Mucize*, *Masumiyet*, *Usta Beni Öldürsene*, *Harem - Suare*, *Fasulye*, *Güle Güle*, *Filler ve Çimen*, *Nerdesin Firuze*, *Hacivat ve Karagöz Neden Öldürüldü?*, *Polis*, *Güneşin Oğlu*, *Devrim Arabaları*.

Rol aldığı oyunlar ve filmlerle birçok ödül kazandı.

1999 yılında *oyun atölyesi*'ni Zuhal Olcay'la beraber kurdular. oyun atölyesi'nin *Dolu Düşün Boş Konuş* (1999), *Ayrılış* (2000), *Ermişler ya da Günahkarlar* (2002), *Cimri* (2004), *Jeanne d'Arc'ın Öteki Ölümü* (2005), *Atinalı Timon* (2006), *Evlilikte Ufak Tefek Cinayetler* (2007) ve *"7" (şekspir müzikali)* (2009) oyunlarında oynadı.

kemal aydoğan - yöneten

D.T.C.F. Tiyatro Bölümü'nden 1987 yılında mezun oldu. 1990 yılında Tiyatro Stüdyosu'nda yapım yardımcısı olarak çalışmaya başladı. 1994-1998 yılları arasında aynı tiyatrodaki yönetici olarak çalıştı. 1999 yılında tiyatro yaşamına başlayan oyun atölyesi'nde, kurulduğu günden bu yana tiyatro yöneticiliği yapmaktadır.

oyun atölyesi'nin *Son Gülen İyi Gülermiş* (2000), *Kesmeşeker* (2002) adlı çocuk oyunları ile *Azrail'in Gözyaşları* (2004), *Othello* (2004), *Jeanne d'Arc'ın öteki ölümü* (2005), *Atinalı Timon* (2006), *Hırçın Kız* (2006), *Evlilikte Ufak Tefek Cinayetler* (2007), *Testosteron* (2008) ve *"7"(şekspir müzikali)* (2009) oyunlarını yönetti.

Erdemliyle kokuşmuş, birbirine karışmış

"Eskiden de şimdi olduğu gibi kan dökülürdü her yerde."

Macbeth

"bunlar, engerekler ve çıyanlardır"

Ahmet Arif

oyun atölyesi'nin **Shakespeare** ile beşinci buluşması **Macbeth** ile gerçekleşiyor. Bu kez **Macbeth** ile çıkıyoruz karşınıza.

İnsanca bir yaşamdan gittikçe uzaklaşıyor dünya. Barışı, eşitliği, refahı, huzuru, şenliği, sevinci, dayanışmayı, dostluğu, tını kaybetmeye yüz tutmuş bir dünyadayız. Savaşın, açlığın, eşitsizliğin, sömürünün, kinin, nefretin, ayrımcılığın, ırkçılığın, hüküm sürdüğü bir dünyanın vahşetiyle eziliyor her geçen gün. **Macbeth** bu vahşetin oyunu.

Bu durum yeni olmadı belli ki. İnsanoğlu (özellikle oğlu) "savaşmayı" "kavga etmeyi" çok erken yaşlarından beri aralıksız sürdürüyor. Uygarlığın ilk adımlarından itibaren iktidar için savaşan insan'ı oğlu'nun en büyük yaratısı, parçalanmış bedenler, yıkılmış şehirlerden oluşan "yıkıntılar" olmuş. **Macbeth** bu yıkımın trajedisidir.

Bu büyük yıkımın en büyük yaratıcısının adı: iktidar. Bu, kanla beslenen aç gözlü canavar, istediğini elde etmek için her türlü silahı: tüfeği de, propagandayı da, yalanı da gönül rahatlığıyla kullanır. İnsanı insana yabancı kılp, düşmanlaştırarak istediğini elde eder. **Macbeth** bu yabancılaşmanın trajedisidir.

Erkek diliyle, erkek gövdesiyle, erkeklikle neredeyse bir bütün olmuştur iktidar. Birinden söz edince diğeri hemen akla geliyor artık. Erkek savaşır, erkek yıkar. İktidar, erkekleri savaşır, erkeklere yıkar dünyayı. Cinsimizden latif olmayan iktidara paçasını fena kaptırmış durumda. Bir iki tane "erkekleşmiş kadın", istisnai kesinlikle bozmaz. **Macbeth**, iktidarın ve erkeklerin trajedisidir.

Macbeth mülkü ele geçirip, hükmetmek gücünü elinde bulundurmak isteyen insanın trajedisidir. **Macbeth** iktidar uğruna insanî değerlerini umursamayan insanın trajedisidir. **Macbeth** insan soyunun kendine ihanetini gösteren bir trajedi. **Macbeth** mülkün ve bu ihanetin trajedisidir.

Erdemliyle kokuşmuş birbirine karışmış, karıştırılmış ise insanî ve toplumsal çöküş çok yakınımızda dolaşıyordur. Dünya tarihi, imparatorlukların, toplumsal sınıfların çöküşleriyle doludur. **Macbeth** bu çöküşün trajedisidir.

Dünyaya zaman zaman belli bir uzaklıktan bakabilirsek keşke. Çünkü o uzaklıktan ne mülkün, ne hükmetmenin, ne iktidarın bir anlamı var. Bu uzaktan bakışı, 'sanat', özelde de tiyatro sağlıyor insana. **Macbeth** bu "uzaktan bakışın" oyunu.

bengi g n y - sahne tasarımı

Dokuz Eylül Üniversitesi Tiyatro-Sahne Tasarım Bölümü'nden 2006 yılında mezun oldu. oyun atölyesi'nin *Azrail'in Gözyaşları* (2004) oyununun kostüm tasarımı, *Othello* (2004), *Jeanne d'Arc'in öteki  l m * (2005), *Atinalı Timon* (2006), *Hırçın Kız* (2006), *Evlilikte Ufak Tefek Cinayetler* (2007), *Testosteron* (2008) ve *"7"( ekspir müzikali)* (2009) oyunlarının sahne tasarımlarını yaptı.

tolga  ebi - müzik

Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Keman Bölümü'nden 1995 yılında mezun oldu. Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda 3 yıl  ğretim görevlisi olarak, Yaylı Sazlar Bölümü Ana Sanat Dalı Başkanlığı'nı yürüttü. *İhtiyaç Molası* adlı müzik grubunun kurucularındandır.

Çeşitli prodüksiyonlarda prodüktörlük ve müzik direktörlüğü yaptı. Reklam cingılları, film, dizi müzikleri ve çeşitli albümlere keman kayıtları, aranj rl k yaptı. Özel tiyatrolara ve kurum tiyatrolarına oyun müzikleri besteledi. Halen Bakırköy Belediye Tiyatroları Müzik Direktörü'd r.

oyun atölyesi'nin *Azrail'in Gözyaşları* (2004), *Othello* (2004), *Atinalı Timon* (2006), *Evlilikte Ufak Tefek Cinayetler* (2007), *Testosteron* (2008) ve *"7"( ekspir müzikali)* (2009) oyunlarının müziklerini yaptı.

irfan varlı - ışık tasarımı

Mimar Sinan Üniversitesi Fotoğraf Bölümü'nden 1998 yılında mezun oldu. 1999 yılında kurulan oyun atölyesi'nde çalışmaya başladı.

oyun atölyesi'nin *Dolu Düşün Boş Konuş* (1999) ile *Ayrılış* (2000) oyunlarında ışık teknisyeni olarak görev aldı. Yine oyun atölyesi'nin *Ermisler ya da Günahkarlar* (2002), *Azrail'in Gözyaşları* (2004), *Othello* (2004), *Cimri* (2004), *Jeanne d'Arc'in öteki  l m * (2005), *Atinalı Timon* (2006), *Hırçın Kız* (2006), *Evlilikte Ufak Tefek Cinayetler* (2007), *Testosteron* (2008) ve *"7"( ekspir müzikali)* (2009) oyunlarının ışık tasarımı ve uygulamasını üstlendi.

ilker aksum - macbeth

Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nden 1994 yılında mezun oldu. Antalya Devlet Tiyatrosu'nda (1994-1996), İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları'nda (1997-1999) ve Levent Kirca Tiyatrosu'nda (1999-2001) çalıştı.

esra kızıldoğan - lady macbeth

İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nden 2001 yılında mezun oldu. Bahçeşehir Üniversitesi İleri Oyunculuk Bölümü'nde yüksek lisansını 2006 yılında tamamladı. 1999 yılında "Kent Oyuncuları"na katıldı. *Nükte* (1999), *Çözüm* (2001), *Aşk Çemberi* (2003) oyunlarında oynadı.

oyun atölyesi'nin *Othello* (2004) ve *Jeanne D'arc'in Öteki Ölümü* (2006) oyunlarında oynadı.

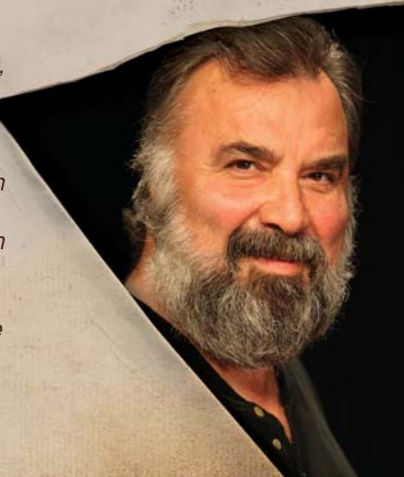
ender yiğit - duncan, hekim

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi ve Çukurova Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri'nde okudu. 1965 yılında amatör olarak tiyatroyla ilgilenmeye başladı. Oyunlar yönetti ve oyunlarda rol aldı.

Hem yönettiği hem oynadığı oyunlar: *Duvarların Ötesi*, *Keloğlan*, *Derya Güllü*, *Düğün ya da Davul*, *Bu Zamanlar Bana Karşı*, *Kurtuluş Savaşı Destanı*, *Pir Sultan Abdal*.

Oynadığı oyunlar: *Kamp 17*, *Özgürlüğün Bedeli*, *Güneşte On Kişi*, *Keşanlı Ali Destanı*, *Teneke*, *Yaşar Yaşamaz*, *Yeniden Doğarız Ölümünde*, *Hastane mi Kestane mi?*, *İcraatın İçinden İnsan Manzaraları*, *Bir Güzel Çirkin Kral*, *Acıya Bal Eyledik*.

Rol aldığı televizyon dizileri: *Hastane*, *Gurbet Kadını*, *Pembe Panjurlu Ev*, *Şaban ile Şirin*, *Başka İstanbul Yok*, *Merdoğlu*, *Arka Sokaklar*.

murat tüzün - banquo

D.T.C.F. Tiyatro Bölümü'nden 2000 yılında mezun oldu. Ankara Devlet Tiyatrosu'nun *Ghetto* (2001) adlı oyununda oynadı. Öteki Tiyatro'da çeşitli projelerde (2002 -2006) görev aldı. Dostlar Tiyatrosu'nun *Sivas '93* (2007-2010) oyununda oynadı.

barış yıldız - malcolm, katil

1996-99 yılları arasında İleri Gözetleme Kültür ve Sanat Evi Tiyatro Manga'da dramaturgi ve oyunculuk eğitimi aldı. Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nden 2003 yılında mezun oldu. *Okul*, *Hacivat ve Karagöz Neden Öldürüldü?*, *Made in Europa* filmlerinde ve *Aliye* dizisinde oynadı.

oyun atölyesi'nin *Azrail'in Gözyaşları* (2004), *Othello* (2004) ve *Atinalı Timon* (2006) oyunlarında oynadı.

muharrem özcan - cadı

Dokuz Eylül Üniversitesi Sahne Sanatları Bölümü Oyunculuk Anasanat Dalı'ndan 2005 yılında mezun oldu. İzmir Devlet Tiyatrosu'nun *Siyah Çoraplılar* (2002-2003), Hollanda Theatre Rast'in *De Kus Van De Roos* (2003-2004), Tiyatro Kedi'nin *Kamelyalı Kadın* (2004-2005), Sadri Alışık Tiyatrosu'nun *Selvi Boylum Al Yazmalım* (2005-2006), Tiyatro Siyah Beyaz ve Renkli'nin *Ateş Yüzlü* (2009-2010) adlı oyunlarında oynadı.

oyun atölyesi'nin *Hırçın Kız* (2006) oyununda oynadı.

gözde kurgız - cadı

Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümü'nden 2006 yılında mezun oldu.

oyun atölyesi'nin *Hırçın Kız* (2006) oyununda oynadı.

pınar bekaroğlu - cadı

Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümü'nden 2005 yılında mezun oldu.

oyun atölyesi'nin *Hırçın Kız* (2006) oyununda oynadı.

osman akça - ross, seyton

Dokuz Eylül Üniversitesi Sahne Sanatları Bölümü Oyunculuk Anasanat Dalı'ndan 2006 yılında mezun oldu. Pınar Çocuk Tiyatrosu'nda *Fırtına* adlı oyunda oynadı.

oyun atölyesi'nin *Hırçın Kız* (2006) oyununda oynadı.

saygın soysal - macduff

Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı'ndan 2005 yılında mezun oldu. *Kırık Kanatlar*, *Asi*, *Bu Kalp Seni Unutur mu?*, *Türkan* dizileri ile *Kosmos* (2009) filminde oynadı.

sertan müsellim - çavuş, donalbain, asker, katil

D.T.C.F. Tiyatro Bölümü'nden 2008 yılında mezun oldu. *Gurbet Kuşları* dizisinde oynadı. 2009 yılında Eti Çocuk Tiyatrosu'na katıldı ve *Pinokyo* adlı oyunda oynadı.

berke yağış - çocuk

7. sınıfa devam ediyor. oyun atölyesi oyunlarından *Hırçın Kız*'i 32, *Atinalı Timon*'u 27, *Evlilikte Ufak Tefek Cinayetler*'i 19, *Testosteron*'u 20, "7" (şekspir müzikali)'ni 15 kez seyretti.

macbeth sözlük

Uçmaya hazırdır kanatlarım
dönmek isterdim elbet geriye
çünkü o zaman canlı olarak bile kalsaydım
azalırdı şansım yine de.

Gerhard Scholem , Angelus'tan Selam

Klee'nin Angelus Novus adlı bir resmi vardır. Bir melek betimlenmiştir bu resimde; meleğin görünüşü, sanki bakışlarını dikmiş olduğu bir şeyden uzaklaşmak ister gibidir. Gözleri, ağzı ve kanatları açılmıştır. Tarihin meleği de böyle gözükmelidir. Yüzünü geçmişe çevirmiştir. Bizim bir olaylar zinciri gördüğümüz noktada, o tek bir felaket görür, yıkıntıları birbiri üstüne yığıp, onun ayakları dibine fırlatan bir felaket. Melek, büyük bir olasılıkla orada kalmak, ölüleri diriltmek, parçalanmış olanı yeniden bir araya getirmek ister. Ama cennetten esen bir fırtına kanatlarına dolanmıştır ve bu fırtına öylesine güçlüdür ki, melek artık kanatlarını kapayamaz. Fırtına onu sürekli olarak sırtını dönmüş olduğu geleceğe doğru sürükler; önündeki yıkıntı yığını ise göğesini doğru yükselmektedir. Bizim ilerleme diye adlandırdığımız, işte bu fırtınadır.

pasajlar... tarih meleği alegorisi / walter benjamin

Pasajlar, Walter Benjamin, Çev: Ahmet Cemal, YKY

CADI: İlk horoz ötüşleriyle düş biter. Ay batmıştır. Son ateşler de söndürülür. Cadılar dağılırlar. İçlerinde o büyük coşkunun son kırpıntıları, büyük bir gevşeme, insafsız yorgunluk, yeniden körüklenen yaşama tutkusu ve hüznün. Elbette hüznün...

Büyük tören sona ererken, bir yerlerde mutlaka birileri, nice işkenceden sonra 'cadı' denilip yakılmaya götürülüyordur. *Cadıların Günbatımı, Ahmet Güngören, Ayraç yay.*

CADILIK: Bu çılgınlık, son dönem Ortaçağ toplumunun yaşadığı bunalımın sorumluluğunu hem kilisenin hem devletin üzerinden alıp bunu insan biçimindeki imgesel şeytanlara yüklüyordu. Bu iblislerin acayip etkinlikleriyle zihni meşgul, aklı başından gitmiş, yabancılaşmış, yoksullaşmış kitleler, kokuşmuş rahiplerin ve açgözlü soyluların yerine gemi azya almış şeytanı suçluyordu. *İnekler, Domuzlar, Savaşlar ve Cadılar, Marvin Harris, Çev: M.Fatih Gümüş, İmge Yay.*

ÇOCUK: Çocukların tiyatro temsillerinde, her şey baş aşağı çevrilir ve nasıl Roma'da ki Saturnalia bayramında efendi, köleye hizmet ederse, oyun sırasında da çocuklar sahnede durup dikkatli eğitilmelerine hem eğitim hem de öğretim verirler. Yeni kuvvetler ve yeni dürtüler (...) zuhur eder.

Çocukların bilim yetisi devrimci bir güce sahipti, çünkü dokunma duyusuyla ilgiliydi ve dolayısıyla eyleme bağlıydı. *Görmenin Diyalektiği, Susan Buck Morss, Çev: Ferit Burak Aydar, Metis yay.*

ERKEKLER DÜNYASI: Bu dünyada oğulların varlık gerekçesi savaşa gitmektedir, kadınların varlık gerekçesi ise, öldürülecek veya savaşta ölecek oğullar dünyaya getirmektedir. Bu, zorbalık yeteneğinin sadece başarısının garantisini oluşturmakla kalmayıp, aynı zamanda en yüce erdem sayıldığı bir erkekler dünyasıdır. *Katharsis'i Olmayan Politik Tragedya, Ekkehart Krippendorf, Çev: Ahmet Cemal*

FAŞİZM: İnsanlık için gerçek tehlike olağanüstü güçlerin –şeytan ya da sadist birinin değil- sıradan bir insanın eline geçmesidir. Savaş açmak için nasıl silahlar gerekliyse, milyonlarca insanı yaşamlarını tehlikeye atmaya ve katil olmaya sürükleyebilmek için de nefret, öfke, yıkıcılık ve korku gibi tutkular gereklidir. *Eric Fromm, Sevginin ve Şiddetin Kaynağı, Çev: Y. Salman-N. İçten, Payel yay.*

HİKAYE: En eski iletişim biçimlerinden biridir. Kendine iş edildiği şey (enformasyonun yaptığı gibi) salt olup biteni kendi başına aktarmak değildir; hikaye olayı, anlatıcısının yaşamına öyle bir gömer ki dinleyenlere deneyim olarak aktarabilir. *Görmenin Diyalektiği, Susan Buck Morss, Çev: Ferit Burak Aydar, Metis yay.*

HRANT DİNK: Eskiden de şimdi olduğu gibi kan dökülürdü her yerde. Akla hayale gelmeyecek şekilde hem de. Fakat eskiden beyni patladı mı, adam öldürdü hikaye biterdi. Şimdi kafasına yediği yüzlerde darbeye bile gelip yolumuza dikiliyor. Bu cinayetin kendisinden de beter.

Shakespeare, Macbeth

İKTİDAR: İktidar, erkek şempanzeyi harekete geçiren başlıca şeydir. Ele geçtiğinde büyük faydalar sağlayan, kaybedildiğinde yoğun bir ıstırap veren daimi bir saplantıdır. *İçimizdeki Maymun, Frans De Waal, Çev: Aslı Biçen, Metis Yay.*

KAFATASI: Kafatası simgesi iki şekilde okunabilir. Birincisi taşlaşmış insan ruhudur, ama aynı zamanda çöküş içindeki doğadır, cesedin toprak olacak iskelete dönüşümüdür.(...)Barok alegoriciler kafatasını, insan varlığının, kibirliğin ve dünyevi gücün geçiciliğinin imgesi olarak düşünmüşlerdi. Yıkıntı da benzer şekilde insan medeniyetinin beyhudeliğinin, geçici görkeminin simgesidir: bunun içinde tarih durmak bilmez bir çözülme süreci (...) olarak okunur. *Görmenin Diyalektiği, Susan Buck Morss, Çev: Ferit Burak Aydar, Metis yay.*

KURTULUŞ: "...Geçmiş, kendisini kurtuluşa yönelten gizli bir dizini de beraberinde taşır. Zaten bizden öncekilerin içinde yaşadıkları havadan hafif bir esintiye biz de duyumsamaz mıyız? Kulak verdiğimiz sesler içerisinde, artık susmuş olanların yankısı da yok mudur?(...) Böyleyse eğer, o zaman geçmiş kuşaklarla bizimkisi arasında gizli bir anlaşma var demektir. O zaman demektir ki, bizler bu dünyada beklenmişiz. O zaman, bizden önceki her kuşağa olduğu gibi, bize de zayıf bir Mesih gücü verilmiştir ve bu güç üzerinde geçmişin de hakkı vardır. Bu bedeli ucuz ödenebilecek bir hak değildir. Tarihsel maddeci, bunu bilir.

Pasajlar, Walter Benjamin, Çev: Ahmet Cemal, YKY

ÖTEKİ: "...Herkes için "bir öteki" vardır ve bir toplumun "öteki"ne bakışı, o toplumdaki "cadı kazan"larının kaynama derecesinde simgesel ölçüsünü bulur." *Cadıların Günbatımı, Ahmet Güngören, Ayraç Yay.*

KATİL: Macbeth'in iç, yani psikolojik öyküsü, politikanın sahnesindeki başarılı bir katilin öyküsüdür, bu katil, boşuna bir çabayla kötü eylemini kendi kendisine karşı haklı göstermeye değil, fakat kendisinden saklamaya, bastırmaya ve unutmaya çalışır. *Katharsis'i Olmayan Politik Tragedya, Ekkehart Krippendorf, Çev: Ahmet Cemal*

SINIF: Feodal toplumun yıkıntıları arasından filizlenip yükselen modern burjuva toplumu sınıf karşıtıklarını ortadan kaldırmamıştır. Modern burjuva toplumu eski sınıfların yerine yeni sınıflar, eski baskı koşullarının yerine yeni baskı koşulları, eski mücadele biçimlerinin yerine de yeni mücadele biçimleri getirmekten öteye gidememiştir. *Komünist Manifesto, Çev: Nail Satılğan, Yordam Yay.*

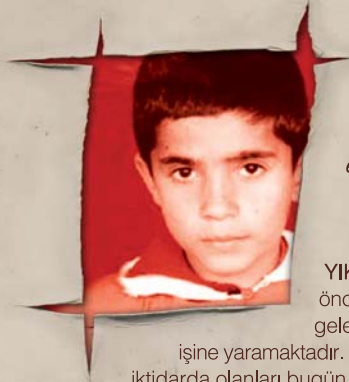
ŞAMAN: "...Şaman ölümü tecrübe etmiş deliliği yaşamış, ruhsal bozukluğu tecrübeden geçirmiş birisidir. Şamanın parçalanması, işkence görmesi, yeraltı dünyası ruhları tarafından etinin yenilmesi genel olarak Şamanları ruh fenomenine bağlar.(...) Şamanda kaosun bütün işaretleri –delilik, ölüp dirilme, parçalanıp yenilme- vardır. Gerçek şaman toplumun mit dünyasını nakledendir. *Türk Kültüründe Kadın Şaman, Prof.Dr.Fuzuli Bayat, Ötüken Neşriyat*

ŞAMAN DAVULU: Davula kimi zaman şamanı "taşıyan" bir araç, kimi zaman dişi seçici ruhun "cisimleşmesi" ya da cinsel bir simge vb. gözöyle bakılır. *Şamanizm, Michel Perin, Çev: Bülent Arıbaş, İletişim. Yay.*

UĞUR KAYMAZ: "buraya bakın, burada, bu kara mermerin altında, bir teneffüs daha yaşasaydı, tabiatın tahtaya kalkacak bir çocuk gömülüdür, devlet dersinde öldürülmüştür.

ece ayhan

YIKINTI: Gelgelelim belli bir dönemin iktidar sahipleri, daha önceki bütün galipelerin mirasçılarıdır. Bu durumda galip gelenle özdeşleşme, her zaman tüm iktidar sahiplerinin işine yaramaktadır. (...) Bugüne değin zafer kazanmış kim varsa, bugün iktidarda olanları bugün yere serilmiş olanların üstünden geçiren zafer alayıyla birlikte yürümektedir. Savaş ganimeti de adet olduğu üzere, bu zafer alayıyla birlikte taşınmaktadır. Bu ganimet, kültür varlıkları diye adlandırılmaktadır. (...) Kültür alanında hiçbir belge yoktur ki, aynı zamanda bir barbarlık belgesi taşımasın. Böyle bir belge nasıl barbarlıktan arınmış değilse, belgenin kuşaktan kuşağa geçişini sağlayan gelenek süreci de barbarlıktan uzak sayılmaz. Bundan ötürü tarihsel maddeci, sözü edilen gelenekten olabildiğince uzaklaşır. "Tarihin tüylerini tersine fıçalamayı", kendisi için görev sayar. *Pasajlar, Walter Benjamin, Çev: Ahmet Cemal, YKY*

ZAMAN: "...Beyaz adam zamanı tanıyamadı, anlayamadı. Bu yüzden, o kaba gelenekleriyle her kullanıyor onu..." *Göğü Delen Adam, Çev: Levent Tayla, Ayrıntı Yayınları*

KADİM: "Nesnenin ortadan kaybolması" diye bir şeyin olmadığını bir kenara yazalım. Şimdiki maddi göndergeler olmadan, kadim metinler deşifre edilemez. Sonuç şu paradokstur: Şimdiki gerçekliğin hakikatini geçmiş metinler olmadan yorumlayamayız, ama bu gerçeklik bu metinlerin okunma tarzını radikal bir biçimde değiştirir. Böylece; "eski kombinasyonlar tümüyle yeni bir şekilde yorumlanacaktır." *Görmenin Diyalektiği, Susan Buck Morss, Çev: Ferit Burak Aydar, Metis yay.*

